

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ОСНОВИ ДЕФЕКТОЛОГІЇ»

Викладач кандидат психологічних наук, доцент

Хунавцева Наталія Олександрівна

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Основи дефектології» належать до базових у підготовці практичних психологів, психологів, соціальних педагогів, вихователів дошкільних закладів.

Дефектологія (лат. defectus – недолік і logos – слово, вчення) – наука про психофізіологічні особливості розвитку дітей з фізичними та психічними недоліками (глухі, слабочуючі; сліпі, слабозорі; розумово відсталі, логопати, з порушенням опорно-рухового апарату). Характер і рівень розвитку дефектології визначається соціально-економічними умовами суспільства, станом суміжних наук (медицини, фізіології, психології, філософії, техніки тощо), досягненнями усебічного вивчення аномальних дітей, їхніх компенсаторних особливостей, науково обґрунтованої системи виховання і навчання дітей з порушеннями розумового та психічного розвитку.

Мета вивчення цього курсу – сформуванню уявлення про загальні поняття щодо закономірностей аномального розвитку порівняно з нормальним онтогенезом, а також вивчити особливості структури дефекту у різних груп дітей з особливими потребами.

Завдання курсу:

надання студентам теоретичних знань щодо загальної характеристики різних категорій дітей з психофізичними порушеннями, етіології, механізмів, симптоматики, класифікації, динаміки протікання даних порушень за умов цілеспрямованого навчання та виховання;

формування у студентів понятійно-категоріального апарату з дефектології;

визначити структуру дефекту при різних порушеннях психофізичного розвитку;

визначити потенційні можливості розвитку особистості кожної категорії дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

обґрунтувати принципи створення і розвитку системи спеціальних закладів для виховання дітей з метою здійснення оптимального впливу на хід розвитку, формування активної соціально-корисної особистості до самостійної трудової діяльності.

При вивченні курсу «Основи дефектології» студенти повинні оволодіти широким спектром **вмінь та навичок**:

аналізувати стан соціальної політики України щодо розвитку спеціальної освіти;

опрацьовувати наукову та методичну літературу з проблем вивчення особливостей розвитку дітей з психофізичними порушеннями;

використовувати різні спеціальні технічні засоби, які допомагають дітям з порушеннями психофізичного розвитку в їх соціалізації та адаптації в умовах освітніх закладах;

визначати ефективні шляхи та засоби профілактики психофізичних порушень;

□ виявляти особливості та шляхи покращення життя та діяльності дітей з психофізичними порушеннями в соціальному оточенні (сім'ї, трудові колективи).

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

На дистанційне вивчення виноситься 10 годин.

Література

Основна

1. Борякова Н. Ю. Педагогические системы обучения и воспитания детей с отклонениями в развитии : учеб. пособ. для студентов. – М. : АСТ, Астрель, 2008. – 222 с.
2. Выготский Л. С. Основы дефектологии. – СПб.: Лань, 2003. - 654 с.
3. Гонеев А. Д. Основы коррекционной педагогики: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / А. Д. Гонеев, Н. И.Лифинцева, Н.В.Ялпаева; Под ред. В.А.Сластенина. - 2-е изд., перераб. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 272 с.
4. Лапшин В. А., Пузанов Б. П. Основы дефектологии: Учеб. пособие для студентов пед.ин-тов. — М.: Просвещение, 1991. — 143 с.
5. Никуленко Т. Г. Коррекционная педагогика: учеб.пособие для вузов – М.: Феникс, 2006. — 382 с.
6. Основи дефектології : навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів / [І. М. Маруненко, В. І. Бобрицька, Є. О Неведомька, З.Ф. Сіверс]; КМПУ ім. Б. Д. Грінченка. - Вид. 2-е, стереотип.— Київ, 2006. — 144 с.
7. Синьов В. М., Кобернік Г. М. Основи дефектології: навч. посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.
8. Специальная дошкольная педагогика: Учебное пособие / Е. А. Стребелева, А. Л. Венгер, Е. А. Екжанова и др.; Под ред. Е. А. Стребелевой. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 312 с.
9. Специальная педагогика: учеб.пособиеб для студ. высш. учеб. заведений / Л. И. Аксенова, Б. А. Архипов, Л. И. Белякова и др.; Под ред. Н. М. Назаровой. – 4-е изд., стер. – М.: Изд.центр «Академия», 2005. – 400 с.
10. Трофимова Н. М., Дуванова С. П., Трофимова Н. Б., Пушкина Т. Ф. Основы специальной педагогики и психологии. - СПб.: Питер, 2005. – 304 с.

Довідкова література

1. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / [Ред-упоряд. В.І. Бондарь]. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – 436 с.
2. Справочник по психологии и психиатрии детского и подросткового возраста [под ред. С.Ю. Циркина]. – Санкт-Петербург : Издательство «Питер», 2000